

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.411.4.7.2024

Pani
Monika Nowak
Dyrektor Domu Dziecka
im. Janusza Korczaka w Długiem
Dłgie 9, 38 - 460 Jedlicze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/004 Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych w domach dziecka w latach 2022-2024 oraz sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych sformułowanych w ramach kontroli P/21/089 Realizacja zadań opiekuńczo wychowawczych w domach dziecka

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Długiem ¹ , Długie 9, 38 - 460 Jedlicze
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Nowak, Dyrektor Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Długiem ² , od 17 maja 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: – Elżbieta Krupa, p.o. Dyrektor Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Długiem, od 28 października 2022 r. do 16 maja 2023 r. – Bożena Czaja, Dyrektor Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Długiem, od 1 lipca 2004 r. do 27 października 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja procesu udzielania pomocy w placówkach opiekuńczo wychowawczych 2. Realizowanie działań opiekuńczo wychowawczych
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (badaniami kontrolnymi mogą być objęte również dowody sporządzone przed i/lub po tym okresie, dotyczące zagadnień objętych kontrolą)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Paulina Wojtowicz-Maryjka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/157/2024 z dnia 19 listopada 2024 r. (akta kontroli, str. 5, 8-12)

¹ Dalej: Dom Dziecka lub Placówka.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o *NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Z UZASADNIENIEM

Dom Dziecka będący placówką opiekuńczo-wychowawczą spełniał wymogi dotyczące miejsca prowadzenia określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej*⁵. W Placówce zapewnione zostały warunki lokalowe określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. *w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej*⁶. Dzieciom zapewniono zgodnie ze standardami dobre warunki do życia, nauki i zabawy. W Domu Dziecka przebywało dwóch wychowanków, którzy nie ukończyli 10. roku życia, jednak wynikało to z faktu przyjęcia ich wraz ze starszym rodzeństwem. W Placówce opracowano uregulowania wewnętrzne, które zawierały zapisy służące prawidłowemu procesowi wychowawczemu i nie naruszały godności dziecka. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Placówce posiadali wykształcenie i kwalifikacje niezbędne do wykonywanej pracy. Ze względu na niezatrudnienie psychologa i terapeuty, dzieciom umożliwiono korzystanie z pomocy specjalistycznej poza Placówką. W Domu Dziecka podejmowano prawidłowe i adekwatne działania reintegracyjne, których celem był powrót wychowanków do rodzin biologicznych.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Placówka w sposób nierzetelny realizowała działania opiekuńczo-wychowawcze, czego skutkiem było sporządzanie diagnoz psychofizycznych z pominięciem wymogów określonych w § 14 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia *w sprawie pieczy zastępczej* oraz planów pomocy z naruszeniem przepisu § 15 ust. 5 pkt 1 przedmiotowego rozporządzenia.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła ponadto, że dla żadnego z 12 dzieci, których dokumentację poddano analizie, nie sporządzono kart udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz kart udziału w zajęciach prowadzonych przez terapeutę, co było niezgodne z przepisem § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia *w sprawie pieczy zastępczej*. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, że po posiedzeniach Zespołu do spraw okresowej oceny dziecka, które odbyły się w 2022 r., w przypadku czterech spraw nie sformułowano pisemnych wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i nie przekazano ich do sądu czym naruszono przepis art. 138 ust. 2 ustawy *o pieczy zastępczej*. Ponadto niezgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy *o pieczy zastępczej* jeden z sześciu wychowanków swojego opiekuna usamodzielnienia wyznaczył dopiero siedem miesięcy przed osiągnięciem pełnoletniości.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r., poz. 177, ze zm. Dalej: ustawa o pieczy zastępczej.

⁶ Dz. U. Nr 292, poz. 1720, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie pieczy zastępczej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja procesu udzielania pomocy w placówkach opiekuńczo wychowawczych

Opis stanu faktycznego

1.1.

Dom Dziecka prowadził działalność na podstawie zezwolenia wydanego – na czas nieokreślony – przez Wojewodę Podkarpackiego w dniu 7 października 2010 r.⁸, jako całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizującego. Zgodnie ze *Statutem*⁹ celem działalności Domu Dziecka było zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, których nie umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania placówki obejmowały w szczególności: zaspokojenie niezbędnych potrzeb dzieci, w tym emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych społecznych i religijnych; objęcie ich działaniami terapeutycznymi; realizację przygotowanych we współpracy z asystentem rodziny planów pomocy dziecku; umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami i innymi bliskimi; podejmowanie stosownych działań w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz umożliwienie dziecku korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

(akta kontroli, str. 14-21)

W dniu 19 września 2013 r. Zarząd Powiatu Krośnieńskiego uchwalił¹⁰ *Regulamin Organizacyjny Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Długiem*¹¹, w którym zapisano m.in., że Placówka jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu opieki zastępczej.

Zapisy zawarte w Statucie, Regulaminie Organizacyjnym i zezwoleniu Wojewody w odniesieniu do celu i zakresu działania były spójne. Placówka zapewniała przyjmowanie dzieci przez całą dobę w oparciu o *Procedurę przyjmowania wychowanka do Domu Dziecka*.

(akta kontroli, str. 14-50, 113)

W Domu Dziecka przebywało dwóch wychowanków z orzeczeniem o niepełnosprawności. Dzieci te zostały umieszczone w Placówce na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 13 marca 2017 r.¹² oraz 28 marca 2023 r.¹³ i w dniu przyjęcia do Domu Dziecka legitymowały się orzeczeniami o niepełnosprawności. Zgodnie z art. 105 ustawy o *pieczy zastępczej* opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S.I.-9036-4/10.

⁹ Uchwała Rady Powiatu Krośnieńskiego nr XXVII/178/2023 z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu dla Domu Dziecka.

¹⁰ Uchwała Zarządu Powiatu Krośnieńskiego nr 453/2013.

¹¹ Dalej: Regulamin Organizacyjny.

¹² Skierowanie nr PZ.411.5.2017.

¹³ Skierowanie nr PZ.632.5.2023.

wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych sprawuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Dyrektor wyjaśniła, że przyjęcie do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizującego nastąpiło z powodu braku miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego. Ponadto jeden z niepełnosprawnych wychowanków został przyjęty wraz z dwójką rodzeństwa i z uwagi na zasadę nierozdzielania rodzeństw nie skierowano go do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Dyrektor odpowiadając na pytanie, czy dzieciom legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności zapewniono odpowiednią do ich potrzeb pomoc specjalistyczną wyjaśniła, że w Domu Dziecka przebywa dwóch wychowanków legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności:

- pierwszy – jest uczniem Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krośnie, w dni nauki szkolnej mieszka w internacie szkolnym. W Placówce przebywa tylko w trakcie dni wolnych od nauki i weekendy. Wychowanek jest objęty w wyżej wspomnianym ośrodku pomocą specjalistyczną w szerokim zakresie m.in.: wsparcie psychologa, terapia pedagogiczna, terapia zajęciowa, pomoc przedlekarska. Natomiast w Placówce został objęty wsparciem w formie konsultacji z lekarzem psychiatrą oraz Treningiem Zastępowania Agresji,
- drugi – jest uczniem klasy II Szkoły Podstawowej w Długiem. Wychowanek w szkole jest objęty pomocą w zakresie: zajęcia logopedyczne, terapia pedagogiczna. Natomiast w Placówce został objęty pomocą: terapia psychologiczna metodą Play Therapy, zajęcia hipoterapii, zajęcia logopedyczne, Trening Zastępowania Agresji, terapia integracji sensorycznej, konsultacje z lekarzem psychiatrą.

(akta kontroli, str. 120-125)

1.2.

Wojewoda Podkarpacki w dniu 7 października 2010 r.¹⁴ wydał decyzję zezwalającą na prowadzenie – w budynku zlokalizowanym pod adresem Długie 9 – całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizującego w celu świadczenia – zgodnie z jej typem – pomocy dzieciom w niej umieszczonym na poziomie obowiązującego standardu. W uzasadnieniu do decyzji wskazano, że biorąc pod uwagę wyniki kontroli obiektu, należy uznać, że Placówka spełnia warunki w zakresie świadczenia usług oraz opieki i wychowania na poziomie obowiązującego standardu.

Na nieruchomości gruntowej, na której mieścił się Dom Dziecka, nie znajdowały się inne placówki opiekuńczo-wychowawcze. Placówka nie mieścił się na jednej nieruchomości gruntowej i w jednym budynku z izbą wytrzeźwień, ani z innymi podmiotami zapewniającymi całodobową opiekę, wymienionymi w przepisie art. 106 ust. 2a ustawy o pieczy zastępczej. Budynek, w którym znajdowała się Placówka otoczony był parkiem. Na terenie należącym do Domu Dziecka znajdowała się drewniana altanka, boisko do gry w kosza, dwie huśtawki, trzy blaszane garaże, parking oraz ogrodzony staw. Obiekt był monitorowany. Na nieruchomości gruntowej było innych budynków.

(akta kontroli, str. 14-15, 126-208)

1.3.

W Placówce zapewniono warunki mieszkaniowe określone w art. 18 ust. 3 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej. W wyniku oględzin ustalono, że warunki do życia, które zapewniono dzieciom były zgodnie z obowiązującymi standardami.

¹⁴ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S.I.-9036-4/10.

W Domu Dziecka znajdowały się trzy pokoje mieszkalne, w tym: jeden pokój 2-osobowy oraz dwa pokoje 5-osobowe. Pokoje wyposażone w łóżka, szafy i regały (w których wychowankowie mogli przechowywać swoje rzeczy) znajdowały się w dobrym stanie sanitarnym i estetycznym. Pokoje były właściwie oświetlone i dawały wychowankom możliwość rozłożenia w nich suszarki na pranie oraz swobodnego korzystania z znajdującego się w nich wyposażenia. Do dyspozycji wychowanków było cztery toalety i dwie łazienki zapewniające intymność oraz korzystanie zgodnie z zasadami higieny. Jedna z łazienek wyposażona była w wannę oraz dwie umywalki, a kolejna w dwa prysznice i dwie umywalki. Stan sanitarny, techniczny i higieniczny łazienek, toalet, jak również ich wyposażenia nie budził zastrzeżeń. W Domu Dziecka znajdowała się kuchnia wyposażona w sprzęt umożliwiający obróbkę i przygotowywanie posiłków, tj: meble, zlewozmywak, blaty robocze, kuchenkę mikrofalową, lodówkę, dwie kuchenki gazowe. Kuchnia posiadała wyjście ewakuacyjne. W Placówce wydzielono jadalnię wyposażoną w odpowiednią ilość stolików i krzeseł, z których wychowankowie mogli skorzystać podczas spożywania posiłków. Do dyspozycji wychowanków była świetlica (w której znajdowała się duża sofa, zabawki i szafki do ich przechowywania), siłownia oraz sala komputerowa. W Placówce była również pralnia (wyposażona w wannę, prysznic, trzy pralki oraz sznurki przeznaczone do suszenia ubrań) oraz szatnia, w której wychowankowie mogli zostawić odzież wierzchnią (wyposażona w wieszaki na ubrania oraz regał na buty).

(akta kontroli, str. 136-208)

1.4.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z zapisami art. 95 ust. 3 i 3a ustawy o *pieczy zastępczej*, w Placówce mogło przebywać, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci. W latach 2022-2024 do Placówki przyjęto 12 dzieci, a sześciu wychowanków usamodzielniało się. We wskazanych latach w Domu Dziecka przebywało jednocześnie od 14 do 17 wychowanków. Przekroczenie regulaminowej liczby wychowanków miało miejsce czterokrotnie i w każdym przypadku przyjęcia do Placówki dzieci powyżej ustawowego limitu Wojewoda Podkarpacki wydał stosowne zezwolenia na ich przyjęcie. Zezwolenie wydane 12 maja 2023 r. na przyjęcie do Placówki trzyosobowego rodzeństwa spowodowało przekroczenie regulaminowej liczby wychowanków o jedno dziecko¹⁵, zezwolenie wydane 10 listopada 2023 r. na przyjęcie trzyosobowego rodzeństwa – przekroczenie limitu o trójkę dzieci¹⁶, zezwolenie z 15 marca 2024 r. na przyjęcie jednego dziecka – przekroczenie limitu o jednego wychowanka¹⁷ oraz zezwolenie z 5 sierpnia 2024 r. na przyjęcie jednego dziecka – przekroczenie limitu o jednego wychowanka¹⁸. Wszystkim nowo przyjętym dzieciom zapewniono odpowiednie warunki mieszkaniowe. Wydane zezwolenia na przyjęcia dzieci ponad regulaminową liczbę nie były tożsame ze zwiększeniem liczby miejsc w Placówce.

Zgodnie z zapisami w ewidencji Domu Dziecka na dzień 31 grudnia 2024 r. w Placówce było 14 dzieci, w tym jeden wychowanek od 8 lipca 2024 r. przebywał w szpitalu na Oddziale Psychiatrycznym dla Dzieci i Młodzieży i jeden od 23 stycznia 2023 r. – w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym¹⁹.

(akta kontroli, str. 209-224, 502-528)

¹⁵ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S-I.9423.3.13.2023.MMB.

¹⁶ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S-I.9423.3.39.2023.MMB.

¹⁷ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S-I.9423.3.13.2024.MMB.

¹⁸ Decyzja Wojewody Podkarpackiego nr S-I.9423.3.33.2024.ASz.

¹⁹ Dalej: MOS.

1.5.

Zgodnie z zapisami art. 37 ust. 2 oraz art. 95 ust. 1 ustawy o *pieczy zastępczej* w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego umieszczane są dzieci powyżej 10. roku życia i mogą w niej przebywać do osiągnięcia pełnoletności. W placówce – pod warunkiem wyrażenia zgody Dyrektora – mogą również przebywać wychowankowie, którzy osiągnęli pełnoletność i nadal kontynuują naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

W dniu 4 kwietnia 2023 r. do Placówki przyjęto dwoje dzieci, które nie osiągnęły 10. roku życia. Do Domu Dziecka zostały skierowane na podstawie tymczasowego postanowienia Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 24 marca 2023 r.²⁰

Dyrektor wyjaśniła, że w 2023 roku do Domu Dziecka zostało przyjęte trzysobowe rodzeństwo w wieku 17 lat, 9 lat i 8 lat. Przyjęcie dzieci poniżej 10. roku życia wynikało z faktu przebywania ich wraz ze starszym rodzeństwem. Podejmując decyzję o ich umieszczeniu w tej Placówce kierowano się zasadą nierozdzielania rodzeństwa.

Zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy o *pieczy zastępczej* umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego jest możliwe, gdy dotyczy to rodzeństwa.

(akta kontroli, str. 225-227)

1.6.

W latach 2022-2024 w Domu Dziecka zatrudnione było 13 osób²¹ pracujących z wychowankami, z tego dwie osoby na stanowisku dyrektora²², jedna osoba na stanowisku pedagoga oraz 10 osób na stanowiskach wychowawców. Wszyscy pracownicy Domu Dziecka zostali zatrudnieni na podstawie umowy o pracę. W Placówce nie było zatrudnionego psychologa, pracownika socjalnego, terapeuty oraz opiekunów i nie korzystano z pomocy wolontariuszy.

(akta kontroli, str. 228-236)

Na stanowisku dyrektora Domu Dziecka zatrudniono osobę spełniającą wymogi określone w art. 97 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o *pieczy zastępczej*, tj. w zakresie wykształcenia i stażu pracy. Pedagog, a także wszyscy wychowawcy spełniali wymogi wynikające z art. 98 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, tj. posiadali odpowiednie wykształcenie potrzebne do piastowania tego stanowiska. Pracownicy byli zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co w przypadku każdego z nich zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy. Potwierdzenia z Krajowego Rejestru Sądowego²³ o niekaralności znajdowało się w aktach osobowych ośmiu pracowników, a oświadczenia o niekaralności złożyło ośmiu pracowników. W aktach osobowych jednego pracownika nie było żadnego z ww. dokumentów. Brakujące w tym zakresie dane zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli, str. 228-236)

W aktach osobowych Dyrektora oraz żadnego z pracowników zatrudnionych w Domu Dziecka nie było dokumentów potwierdzających, że osoby te nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie była im zawieszona ani

²⁰ Postanowienie Sądu Rejonowego w Krośnie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III Nsm 544/22.

²¹ Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w Domu Dziecka zatrudnionych było ośmiu pracowników.

²² Na stanowisku Dyrektora były zatrudnione dwie osoby: do 27 października 2022 r. – Bożena Czaja, a od 17 maja 2023 r. – Monika Nowak. W okresie od 28 października 2022 r. do 16 maja 2023 r. jednemu z wychowawców powierzono pełnienie funkcji Dyrektora.

²³ Dalej: KRS.

ograniczona, a także informacji o wypełnianiu przez nich obowiązku alimentacyjnego. Brakujące w tym zakresie dane zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli, str. 228-236)

Dla żadnej z zatrudnionych w Domu Dziecka osób Dyrektor nie pozyskała danych z Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. W aktach osobowych jednego pracownika było oświadczenie potwierdzające o niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. Brakujące w tym zakresie dane zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli, str. 228-236)

W okresie objętym kontrolą, osoby pracujące w Placówce z dziećmi, uczestniczyły łącznie w 15 szkoleniach, warsztatach i konferencjach podnoszących ich kompetencje. Dotyczyły one m.in. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, standardów ochrony małoletnich, metod postępowania w przypadku agresji lub autoagresji, problemów psychicznych dzieci i młodzieży oraz więzi jako czynnika chroniącego rozwój dziecka. Dyrektor zrealizowała trzy szkolenia, pedagog pięć. Od 2023 r. w aktach osobowych pracowników nie umieszczano kopii certyfikatów oraz zaświadczeń z odbytych przez nich kursów/szkoleń/warsztatów. Brakujące w tym zakresie dane zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli, str. 241-242)

1.7.

W latach 2022-2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krośnie²⁴ przeprowadził w Domu Dziecka dwie kontrole. Kontrola przeprowadzona w dniu 6 marca 2024 r. swoim zakresem obejmowała ocenę stanu sanitarnego Placówki oraz ocenę stanu sanitarnego urządzenia wodociągowego. W protokole z kontroli stan sanitarny Placówki oceniono jako dobry²⁵. Nie stwierdzono nieprawidłowości w związku z tym nie sformułowano zaleceń.

Kontrola przeprowadzona w dniu 26 września 2024 r. swoim zakresem obejmowała ocenę stanu techniczno-sanitarnego zakładu, higieny produkcji, dystrybucji i zarządzania zakładem oraz kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności. W protokole z kontroli stan sanitarno-porządkowy Placówki oceniono jako bardzo dobry²⁶. Sformułowano jedną nieprawidłowość dotyczącą nieprzeprowadzenia systematycznych badań właścicielskich w zakresie jakości mikrobiologicznej produkowanych wyrobów oraz czystości sprzętu produkcyjnego, a także braku opracowanego harmonogramu badań właścicielskich. Wobec stwierdzonej nieprawidłowości sformułowano dwa zalecenia pokontrolne:

1. okazać do 31 stycznia 2025 r. wynik badań laboratoryjnych potwierdzających skuteczność prowadzonych zabiegów mycia i dezynfekcji sprzętu produkcyjnego;
2. okazać do 31 stycznia 2025 r. wynik badań laboratoryjnych potwierdzających właściwą jakość mikrobiologiczną produkowanej żywności i prawidłowość funkcjonowania procedur opartych na zasadach systemu HACCP oraz opracowany harmonogram badań właścicielskich.

Zalecenia wskazane przez PPIS zostały zrealizowane i potwierdzone badaniami z dnia 20 stycznia 2025 r.²⁷

(akta kontroli, str. 264-281)

²⁴ Dalej: PPIS.

²⁵ Protokół kontroli nr PSN.9020.7.17.2024.

²⁶ Protokół kontroli sanitarnej nr PSŻ.9020.46.2.2024 z dnia 26 września 2024 r.

²⁷ Sprawozdanie z badań Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krośnie nr: 7/DW/HŻ/A/2025 oraz nr: 7/DW/HŻ/NA/2025.

Wojewoda Podkarpacki przeprowadził w Domu Dziecka pięć kontroli doraźnych w trybie uproszczonym. Kontrola przeprowadzona w dniu 28 kwietnia 2023 r. swoim zakresem obejmowała ocenę uregulowań prawnych oraz spełnienia odpowiednich standardów lokalowych i kadrowych w Domu Dziecka w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na przyjęcie do Placówki trzyosobowego rodzeństwa, co spowoduje przekroczenie regulaminowej liczby 14 wychowanków o jedno dziecko. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych działalność Domu Dziecka oceniono pozytywnie z uchybieniem²⁸. Wobec stwierdzonego uchybienia w zaleceniach pokontrolnych wskazano, że należy poczynić starania celem zatrudnienia w Placówce osoby na stanowisku wychowawcy, w celu zapewnienia wychowankom dostępu do odpowiednich zajęć prowadzonych przez pedagoga, zgodnie z potrzebami dzieci i wskazaniami specjalistów, jak i prowadzenia wymaganej dokumentacji, zgodnej z przepisami prawa w tym zakresie. Dyrektor zobowiązała się zrealizować sformułowane w wystąpieniu zalecenie, o czym poinformowała pisemnie jednostkę kontrolującą²⁹.

Kontrola przeprowadzona w dniu 27 października 2023 r. swoim zakresem obejmowała ocenę uregulowań prawnych oraz spełnienia odpowiednich standardów lokalowych i kadrowych w Domu Dziecka w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na przyjęcie do Placówki trzyosobowego rodzeństwa, co spowoduje przekroczenie regulaminowej liczby 14 wychowanków. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych działalność Domu Dziecka oceniono pozytywnie³⁰. Ustalenia kontroli nie wykazały nieprawidłowości w pracy kierowanej przez Dyrektora jednostki, w związku z tym nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

Kontrola przeprowadzona w dniu 14 lutego 2024 r. dotyczyła oceny zasadności rozdzielania 3-osobowego rodzeństwa umieszczonego w Domu Dziecka. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych działalność Placówki oceniono negatywnie³¹. Wobec stwierdzonej nieprawidłowości sformułowano trzy zalecenia pokontrolne i wskazano, że należy:

1. bezwzględnie przestrzegać zasady nierozdzielania rodzeństw, przy wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy dziecku, zgodnie z potrzebami dzieci oraz z zalecaniami specjalistów w tym zakresie,
2. dokonać diagnozy psychofizycznej dziecka, niezwłocznie po przyjęciu go do Placówki, celem jak najszybszego opracowania planu pomocy dziecku, a dokumentacja prowadzona dla każdego dziecka powinna być przygotowana z należytą starannością, zgodnie z przepisami prawa w tym zakresie,
3. podjąć działania służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych pracowników, szczególnie poprzez ich udział w warsztatach, szkoleniach, konferencjach, kursach dostosowanych do problemów i potrzeb dzieci umieszczonych w Placówce.

Dyrektor zobowiązała się realizować sformułowane w wystąpieniu zalecenia, o czym poinformowała pisemnie jednostkę kontrolującą³².

Kontrola przeprowadzona w dniu 6 marca 2024 r. swoim zakresem obejmowała ocenę uregulowań prawnych oraz spełnienia odpowiednich standardów lokalowych i kadrowych w Domu Dziecka w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na przyjęcie do Placówki jednego wychowanka, co spowoduje przekroczenie regulaminowej liczby wychowanków. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych działalność

²⁸ Wystąpienie pokontrolne nr S-I.431.5.12.2023.MMB.

²⁹ Odpowiedź na zalecenia i uwagi nr DDzD.0910.7.2023 z dnia 9 czerwca 2023 r.

³⁰ Wystąpienie pokontrolne nr S-I.431.5.42.2023.MMB.

³¹ Wystąpienie pokontrolne nr S-I.431.5.11.2024.MMB.

³² Odpowiedź na zalecenia i uwagi nr DDzD.0910.8.2024 z dnia 10 maja 2024 r.

Domu Dziecka oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami³³. Wobec stwierdzonej nieprawidłowości sformułowano trzy zalecenia pokontrolne:

1. dokumentacja w Placówce powinna być prowadzona systematycznie i zgodnie z przepisami prawa w tym zakresie, powinna być również dostępna dla Dyrektora Placówki,
2. należy posiadać aktualną pozytywną opinię właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej, co do warunków bezpieczeństwa budynku, w którym mieści się placówka opiekuńczo-wychowawcza,
3. należy zapewnić wychowankom poczucie bezpieczeństwa, godności i wolności od arbitralnej, bezpodstawnej ingerencji w ich życie, poprzez ponowne zamontowanie klamek w oknach pokoi zajmowanych przez dzieci.

Sformułowane w wystąpieniu zalecenia zostały zrealizowane, o czym Placówka poinformowała pisemnie jednostkę kontrolującą³⁴.

Kontrola przeprowadzona w dniu 16 lipca 2024 r. dotyczyła oceny zasadności przyjęcia jednego dziecka ponad regulowaną liczbę miejsc w Domu Dziecka. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych działalność Domu Dziecka oceniono pozytywnie³⁵. Ustalenia kontroli nie wykazały uchybień w pracy kierowanej przez Dyrektora jednostki, w związku z tym nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli, str. 282-331)

W okresie objętym kontrolą do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie³⁶ wpłynęły dwie skargi złożone przez matkę jednego z wychowanków. Skarga złożona w dniu 11 kwietnia 2024 r. dotyczyła braku zakupu dla dziecka odzieży, butów oraz plecaka. Skarga z 17 września 2024 r. dotyczyła gnębienia psychicznego wychowanka przez Dyrektora, co powodowało ucieczki dziecka z Placówki. Po otrzymaniu skarg PCPR pobrało wyjaśnienia od Dyrektora Domu Dziecka i przeprowadziło postępowania wyjaśniające. Obydwie skargi zostały uznane za bezzasadne.

Do Wojewody Podkarpackiego nie wpłynęły skargi związane z realizacją przez Placówkę zadań opiekuńczo-wychowawczych.

(akta kontroli, str. 332-349)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie art. 97 ust. 3 pkt. 5 oraz art. 98 ust. 3 pkt. 3 ustawy o *pieczy zastępczej* w placówce opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi może pracować osoba, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W aktach osobowych jednego z pracowników nie było oświadczenia tego pracownika o niekaralności ani potwierdzenia tej informacji z KRS-u.

Dyrektor wyjaśniła, że w aktach osobowych jednego z pracowników zatrudnionych w Domu Dziecka [...] nie umieszczono potwierdzenia z KRS-u

³³ Wystąpienie pokontrolne nr S-I.431.5.15.2024.MMB.

³⁴ Odpowiedź na zalecenia i uwagi nr DDzD.0910.7.2024 z dnia 26 kwietnia 2024 r.

³⁵ Wystąpienie pokontrolne nr S-I.431.5.37.2024.ASz.

³⁶ Dalej: PCPR.

o niekaralności z powodu niedopełnienia obowiązku pozyskania powyższego dokumentu.

(akta kontroli, str. 228-236, 261-263)

2. Zgodnie z przepisami art. 97 ust. 3 pkt. 3 i 4 oraz art. 98 ust. 3 pkt. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi może pracować osoba, która nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona, a także wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego.

W aktach osobowych Dyrektora oraz żadnego z pracowników nie było dokumentów potwierdzających ww. informacje.

Dyrektor wyjaśniła, że w aktach osobowych Dyrektora oraz pracowników zatrudnionych w Domu Dziecka nie umieszczono informacji, której dotyczy art. 97 ust. 3 pkt. 3 i 4 oraz art. 98 ust. 3 pkt. 1 i 2 z powodu niedopełnienia obowiązków pozyskania powyższej informacji. W trakcie rozmowy z pracownikiem CUW Powiatu Krośnieńskiego zajmującym się sprawami kadrowymi przeprowadzonej w dniu 7 stycznia 2025 roku, ustalono, iż dokumenty, o których mowa w pkt. 1 i 2 zostaną niezwłocznie dołączone do akt osobowych pracowników i od chwili obecnej będą na bieżąco do akt dołączane.

(akta kontroli, str. 228-236, 261-263)

3. Zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich³⁷ przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Obowiązek pozyskania takich danych przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy został nałożony na pracodawcę z dniem 1 października 2017 r.

W aktach osobowych pracowników nie było dokumentów potwierdzających weryfikację ich danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Od 1 października 2017 r. w Placówce na stanowiskach wychowawców zatrudniono sześć osób. Pozostali pracownicy zostali zatrudnieni przed wejściem w życie ww. obowiązku.

Dyrektor wyjaśniła, że powodem niepozyskania danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym dotyczących osób zatrudnionych w Domu Dziecka był brak utworzonego konta w systemie. Zgłoszenie utworzenia konta użytkownika instytucjonalnego – jednostki organizacyjnej zostało złożone w Biurze Informacyjnym Krajowego Rejestru Karnego w miesiącu wrześniu 2024 r. [...] Dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym dotyczących osób zatrudnionych w Domu Dziecka zostały pozyskane do dnia 30 grudnia 2024 r. W Rejestrze nie ma informacji o osobach zatrudnionych w tutejszej Placówce. Informacje zostały dołączone do akt osobowych każdego z pracowników.

(akta kontroli, str. 228-236, 254-256)

³⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 560.

4. Zgodnie § 3 pkt 2 lit. k rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej³⁸ dokumenty związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych przez pracownika lub związane ze zdobywaniem lub uzupełnianiem wiedzy i umiejętności na zasadach innych niż dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych przechowuje się w części B akt osobowych.

Od 2023 r. w aktach osobowych pracowników nie umieszczano kopii certyfikatów oraz zaświadczeń z odbytych – przez te osoby – kursów/szkoleń/warsztatów.

Dyrektor wyjaśniła, że gromadzi wyżej wymienione dokumenty w specjalnie założonej teczce oznaczonej jako „sprawy pracownicze”. W trakcie rozmowy z pracownikiem CUW Powiatu Krośnieńskiego zajmującym się sprawami kadrowymi przeprowadzonej w dniu 31 grudnia 2024 r. ustalono, że powyższe dokumenty zostaną dołączone do akt osobowych pracowników i od chwili obecnej będą na bieżąco do akt dołączane.

(akta kontroli, str. 241-242, 259-260)

5. W § 28 ust. 1 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego wskazano, że Placówka zatrudnia pracownika socjalnego, a w § 28 ust. 3 określono zakres jego zadań. W okresie objętym kontrolą w Domu Dziecka nie było osoby zatrudnionej na stanowisku pracownika socjalnego.

Dyrektor wyjaśniła, że w Domu Dziecka pracownik socjalny był zatrudniony w latach od 1.09.2009 r. do 18.07.2016 r. Rozwiązane umowy o pracę nastąpiło wprawdzie za porozumieniem stron, jednakże osoba zatrudniona na tym stanowisku w miesiącu maju 2016 roku otrzymała informację, iż od miesiąca września 2016 roku stanowisko zostanie zredukowane. Nie podjęto działań w celu zatrudnienia pracownika socjalnego z powodu ograniczenia przez władze powiatu krośnieńskiego liczby osób zatrudnionych w Placówce ze względu na rzekomo brak środków finansowych.

(akta kontroli, str. 22-32, 228-236, 252-253)

6. W § 28 ust. 1 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego wskazano, że Placówka zatrudnia psychologa, a w § 28 ust. 4 określono zakres jego zadań.

W okresie objętym kontrolą w Domu Dziecka nie było osoby zatrudnionej na stanowisku psychologa.

Dyrektor wyjaśniła, że zgłaszała potrzebę zatrudnienia psychologa w dniu 24 września 2024 r. podczas wyjazdowego posiedzenia Komisji Edukacji i Spraw Społecznych odbytego w Domu Dziecka w Długiem, a także zwróciła się do Zarządu Powiatu Krośnieńskiego pismem z dnia 22 listopada 2024 r. o wyrażenie zgody na zwiększenie zatrudnienia w Placówce na stanowisku psychologa. W dniu 12 grudnia 2024 roku Zarząd Powiatu Krośnieńskiego wyraził zgodę na zatrudnienie psychologa w wymiarze 2 godzin tygodniowo.

(akta kontroli, str. 22-32, 228-236, 243-250)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli świadczone przez Placówkę usługi były odpowiednie do jej typu. Dom Dziecka funkcjonował na podstawie zezwolenia wydanego przez Wojewodę Podkarpackiego i nie mieścił się na jednej posesji gruntowej i w jednym budynku z podmiotami zapewniającymi całodobową opiekę, wymienionymi w przepisie art. 106 ust. 2a ustawy o pieczy zastępczej. W latach 2022-2024 przekroczenie regulaminowej liczby 14 wychowanków miało miejsce

³⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 535, ze zm.

czterokrotnie i w każdym przypadku przyjęcia do Placówki dzieci powyżej ustawowego limitu Wojewoda Podkarpacki wydał stosowne zezwolenie. W Domu Dziecka przebywało dwoje wychowanków poniżej 10. roku życia, którzy zostali przyjęci wraz ze starszym rodzeństwem, co było zgodne z art. 95 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej. Do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego nie wpłynęły skargi dotyczące działań opiekuńczo-wychowawczych realizowanych przez Dom Dziecka, a dwie skargi, które wpłynęły do PCPR okazały się bezzasadne.

W Placówce nie zatrudniano psychologa oraz pracownika socjalnego, pomimo tego, że w Regulaminie Organizacyjnym przewidziano utworzenie takich stanowisk i określono zakres zadań dla osób zatrudnionych na tych stanowiskach. Ponadto w aktach osobowych pracowników Placówki nie było dokumentów potwierdzających spełnienie przez te osoby wymogów wynikających z obowiązujących przepisów, co w ocenie Najwyższej Izby Kontroli było działaniem nierzetelnym.

OBSZAR

2. Realizowanie działań opiekuńczo-wychowawczych

Opis stanu faktycznego

2.1.

Na podstawie analizy dokumentacji 12 wychowanków³⁹ ustalono, że diagnoza psychofizyczna została sporządzona dla każdego z nich. Wszystkie diagnozy zostały opracowane przez zatrudnioną w Domu Dziecka pedagog. Diagnozy dla 11 dzieci zostały sporządzone niezwłocznie po przyjęciu dzieci do Placówki, tj. w terminie od sześciu do 34 dni⁴⁰, a dla jednego wychowanka po 53 dniach od przyjęcia do Placówki.

Dyrektor wyjaśniła, że *terminy sporządzania diagnoz [...] wynikały z przyczyn związanych z brakiem możliwości zatrudnienia w Placówce psychologa i koniecznością sporządzania diagnoz wyłącznie przez pedagoga, który w trakcie pełnienia dyżuru łączył obowiązki pedagoga z obowiązkami wychowawcy. Proces diagnostyczny obejmuje: poznanie dziecka, nawiązanie kontaktu osobistego, zaproszenie na rozmowę kierowaną, zastosowanie metody projekcyjnej – rysunek rodziny z jej omówieniem, obserwacji dziecka w różnych sytuacjach zadaniowych, rozmowy z rodzicami dziecka, wymiany uwag z wychowawcami podczas wspólnych dyżurów. Przy opracowaniu diagnozy analizie podlega cała dokumentacja dziecka.*

Sporządzone diagnozy psychofizyczne zawierały wszystkie informacje wskazane w § 14 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej⁴¹ za wyjątkiem informacji dotyczącej przygotowania dziecka do usamodzielnienia wymaganej przepisem § 14 ust. 4 pkt 5 ww. rozporządzenia.

W dwóch z 12 diagnoz występowały błędy w zakresie wskazania daty przyjęcia wychowanków do Placówki.

(akta kontroli, str. 350-385)

2.2.

W Domu Dziecka zapewniono odpowiednie do jej rodzaju oraz dostosowane do potrzeb wychowanków świadczenia określone §18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, w tym m.in.: wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych

³⁹ Analizą objęto dokumentację 12 wychowanków (wszystkich dzieci przyjętych do Placówki w latach objętych kontrolą) z tego : trzech przyjętych w 2022 r, pięciu – w 2023 r. i czterech – w 2024 r.

⁴⁰ Jedna diagnoza psychofizyczna została sporządzona w terminie sześciu dni od przyjęcia dziecka do Placówki, dwie w terminie – siedmiu dni, jedna – ośmiu dni, jedna – dziewięciu dni, jedna – 11 dni, jedna – 15 dni, jedna – 16 dni, jedna – 27 dni, jedna – 33 dni, jedna – 34 dni i jedna 53 dni.

⁴¹ Dz. U. Nr 292, poz. 1720, ze zm.

oraz stanu zdrowia; dostęp do opieki zdrowotnej; zaopatrzenie w produkty lecznicze; zaopatrzenie w środki oraz wyroby medyczne; dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie były wskazane dla dziecka; wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej; zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne; kwotę pieniężną do własnego dysponowania; dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów; dostęp do nauki; zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne; pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych; uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych.

(akta kontroli, str. 22-32)

W Placówce wprowadzono regulaminy wewnętrzne określające – w sposób czytelny – procedury w zakresie: przyjmowania dziecka do placówki; organizacji wycieczek pieszych, rowerowych i autokarowych; postępowania odwoławczego wychowanka w razie konfliktu z wychowawcą lub innym pracownikiem Domu Dziecka; postępowania w razie powrotu wychowanka pod wpływem alkoholu; postępowania wobec wychowanka – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa; działań podejmowanych po samowolnym oddaleniu się wychowanka z Domu Dziecka; postępowania w razie ucieczki wychowanka z Domu Dziecka; zaopatrzenia wychowanków w środki czystości; zaopatrzenia wychowanków w odzież; odwiedzin wychowanków w Domu Dziecka; korzystania z pracowni komputerowej oraz korzystania z siłowni sportowej.

(akta kontroli, str. 57-59, 99-117)

W uregulowaniach wewnętrznych Domu Dziecka nie określono procedur dotyczących sposobu przekazywania i dokumentowania informacji między pracownikami Placówki na temat dzieci, procesu ich wychowania i podejmowanych decyzji. Przekazywanie i dokumentowanie ww. informacji odbywało się poprzez sporządzenie przez Dyrektora, pedagoga i wychowawców zapisów w *Zeszycie Kontaktów Wychowawczych*.

(akta kontroli, str. 388-395)

Procedura postępowania w przypadku wystąpienia w Placówce zachowań agresywnych między wychowankami lub przemocy została określona w uregulowaniach wewnętrznych. Ponadto Dyrektor, na podstawie art. 22b i art. 22c ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, wprowadziła zarządzeniem⁴² Standardy Ochrony Małoletnich.

(akta kontroli, str. 60-98, 105)

Regulacje dotyczące zgłaszania przez wychowanków swoich uwag, postulatów, wniosków, opinii dotyczących spraw osobistych i życia Placówki, tj. ogólne prawa dziecka do swobody wypowiedzi, myśli i informacji na swój temat zostały określone w Regulaminie Organizacyjnym. W § 30 ust. 1 pkt 2 i 3 ww. dokumentu zapisano, że wychowankowie mają prawo w szczególności do podmiotowego traktowania oraz wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach ich dotyczących, a także swobodnego wyrażania myśli i przekonań.

(akta kontroli, str. 22-32)

W Regulaminie Domu Dziecka, który określał prawa i obowiązki wychowanków zawarto również regulacje dotyczące kar i nagród. W pkt. III dotyczącym nagród

⁴² Zarządzenie Dyrektora Domu Dziecka z dnia 14 sierpnia 2024 r. w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich.

zapisano, że za wyróżniające zaangażowanie się w pracy dla Domu Dziecka i wzorową postawę wychowanek może otrzymać: pochwałę wychowawcy, pochwałę dyrektora, pierwszeństwo udziału w atrakcyjnych zajęciach czasu wolnego organizowanych przez Dom Dziecka, udziału w formie wypoczynku letniego i zimowego, możliwość samodzielnego regulowania sobie pory nauki własnej (w przypadku osiągnięcia dobrych wyników w nauce), nagrodę rzeczową lub podwyższone kieszonkowe.

W pkt. IV dotyczącym kar zapisano, że za nieprzestrzeganie obowiązków na wychowanka może zostać nałożona kara w postaci: upomnienia wychowawcy, upomnienia dyrektora, nieopuszczenia Domu Dziecka w czasie wolnym, braku odwiedzin kolegów i znajomych w dni wolne od nauki szkolnej, pozbawienia udziału w atrakcyjnej formie wypoczynku, ograniczenia dostępu do oglądania programu telewizyjnego, korzystania z Internetu i komputera, przydziału dodatkowych dyżurów porządkowych, ograniczenia kieszonkowego do minimalnej wysokości, wniosku Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka do sądu rodzinnego o zmianę placówki, skreślenia wychowanka, który ukończył 18 lat z listy wychowanków.

Obowiązująca w Placówce procedura ustalania wysokości i zasad przyznawania kieszonkowego zawierała zapisy mówiące o tym, że wysokość ustalonego kieszonkowego będzie uzależniona od postaw wychowanka wobec obowiązku szkolnego oraz jego zachowania na terenie Domu Dziecka.

Dyrektor wyjaśniła, że *w latach 2022-2024 miały miejsce sytuacje nieprzestrzegania przez wychowanków Placówki zasad Regulaminu Domu Dziecka, w związku z czym były nakładane na wychowanków karty w formie uregulowanej w rozdziale IV Konsekwencje ww. regulaminu. Nałożenie kary na wychowanka jest jawne dla pozostałych wychowanków. Nałożone karty na wychowanka są każdorazowo dokumentowane pisemnie w Zeszycie Kontaktów Wychowawców. Skargi i odwołania od nałożonych na wychowanków kar są każdorazowo poddawane dyskusji, jednakże nie są dokumentowane.*

(akta kontroli, str. 51-58, 396-397)

W Domu Dziecka nie przyjęto odrębnych regulacji dotyczących podawania leków i właściwego prowadzenia dokumentacji medycznej.

Dyrektor wyjaśniła, że *zasady podawania leków wychowankom i zasady prowadzenia dokumentacji medycznej nie zostały uregulowane w przepisach wewnętrznych, ponieważ leki podaje się wychowankom zgodnie z zaleceniami lekarskimi, natomiast dokumentacja medyczna gromadzona jest w teczce osobowej każdego dziecka.*

(akta kontroli, str. 388-391)

Treści zawarte w ww. uregulowaniach wewnętrznych zostały przekazane do wiadomości wychowanków i zatrudnionych w Placówce wychowawców i pedagoga. Zapoznanie się z obowiązującymi w Placówce zasadami i procedurami zarówno w przez wychowawców, jak też przez pracowników Domu Dziecka zostało potwierdzone ich własnoręcznym podpisem.

(akta kontroli, str. 59, 388-391)

Na podstawie przeprowadzonych w Placówce oględzin ustalono, że stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Wychowankowie mogli korzystać z nich w sposób zapewniający intymność i poczucie bezpieczeństwa. W trakcie oględzin nie stwierdzono: barier (ograniczeń) przy wejściu i wyjściu z budynku; braku klamek w drzwiach i oknach, obecności kamer w pokojach. Stwierdzono natomiast obecność krat, które zamontowane były w dwunastu oknach Placówki. Kraty znajdowały się w oknach pomieszczeń poniżej parteru (podpiwniczenie): łazience dla wychowanków (jedna), łazience dla pracowników (jedna), pralni (dwie), korytarzu prowadzącym do jadalni (jedna), jadalni (dwie), kuchni (dwie) oraz magazynie (trzy).

Kraty przymocowane były na stałe i nie otwierają się w żadną stronę. Dodatkowo jedna krata, którą można było otwierać, znajdowała się przed wejściem na poddasze. Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie wyjaśnił, że kraty nie naruszają wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej i nie ma podstaw do ich usunięcia.

(akta kontroli, str. 138-208, 398-416)

Obowiązujące w Domu Dziecka uregulowania wewnętrzne i systemy oceny zapewniły stosowanie zasad pozytywnej dyscypliny polegające na wzmacnianiu właściwych zachowań oraz naturalne i logiczne konsekwencje w sytuacji postępowania niezgodnego z wypracowanymi w Placówce zasadami, unikając arbitralności wobec dzieci. Stosowane metody wychowawcze oraz zapisy dotyczące wprowadzonych systemów oceny zawarte w uregulowaniach wewnętrznych nie naruszały godności dziecka i służyły prawidłowemu procesowi wychowania. Opracowane i stosowane przez poszczególnych wychowawców metody działania, w tym nagradzania i wyciągania konsekwencji wobec dzieci (karania) były jednolite, stanowiły jednoznaczny system, nie naruszały praw dziecka wynikających z art. 4 *ustawy o pieczy zastępczej*.

(akta kontroli, str. 16-32, 51-119, 396-397)

Na podstawie analizy 12 spraw ustalono, że:

- plany pomocy dziecku zostały sporządzone dla każdego wychowanka,
- jeden plan pomocy dziecku został opracowany niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, tj. w tym samym dniu, w którym opracowano diagnozę, dwa zostały opracowane wcześniej niż diagnoza, jeden z opóźnieniem, tj. 33 dni po opracowaniu diagnozy, a w ośmiu nie określono daty ich sporządzenia – w związku z tym nie można było określić, czy zostały sporządzone niezwłocznie po opracowaniu diagnozy psychofizycznej,
- w siedmiu planach pomocy dziecku wskazano brak asystenta rodziny, a pięć planów zostało sporządzonych przez wychowawcę kierującego procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, ale nie zostały opatrzone podpisem asystenta,
- we wszystkich planach pomocy dziecku określono cele, działania krótkoterminowe, działania długoterminowe uwzględniając w szczególności wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia oraz wyznaczono cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia,
- w 11 planach pomocy dziecku określono czas na jaki został opracowany, a w jednym nie podano daty zakończenia jego obowiązywania,
- wszystkie plany pomocy dziecku zostały opracowane na podstawie diagnozy psychofizycznej,
- wszystkie plany pomocy dziecku zostały opracowane na podstawie dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 rozporządzenia *w sprawie pieczy zastępczej*,
- we wszystkich planach pomocy dziecku dokonano analizy: procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie jego pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej; potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym; środowiska, z którego dziecko pochodzi, rozwoju edukacyjnego dziecka; wpływu sytuacji kryzysowej w rodzinie na rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej, a także poza placówką,

- we wszystkich planach pomocy uwzględniono wskazania zawarte w diagnozach psychofizycznych,
- we wszystkich planach pomocy dziecku cele pracy z dzieckiem, działania krótkoterminowe oraz działania długoterminowe były dostosowane indywidualnie do sytuacji dziecka i nie były standardowe (tj. takie same w każdym przypadku); odnosiły się do: powrotu dziecka do rodziny, umieszczenia dziecka w rodzinie przysposabiającej, w rodzinie zastępczej lub przygotowania dziecka do usamodzielnienia; zostały precyzyjnie, realnie i adekwatnie określone,
- nie prowadzono dokumentacji dotyczącej realizacji planów pomocy w związku z tym nie można było określić czy realizacja wszystkich planów pomocy dziecku przebiegała zgodnie z założonymi celami pracy z dzieckiem oraz działaniami krótkoterminowymi i długoterminowymi.

Dyrektor wyjaśniła, że nie prowadzono pisemnej dokumentacji z realizacji planów pomocy dziecku z uwagi na błędną interpretację aktów wykonawczych do ustawy o pieczy zastępczej. Realizacja planów pomocy dziecku przebiegała zgodnie z założonymi celami pracy z dzieckiem oraz działaniami krótko i długoterminowymi.

W dokumentacji dzieci nie było informacji kto i jak często analizował prawidłowość realizacji planów w celu ich ewentualnej zmiany.

Dyrektor wyjaśniła, że realizacja planów pomocy dziecku każdorazowo podlega analizie przez wychowawcę, który sporządzając modyfikację planu pomocy bierze pod uwagę zrealizowane działania zawarte w planie. Informacje o dokonaniu analizy nie zostały odnotowane w dokumentacji dzieci z powodu nierzetelnego opracowania formularza planu pomocy dziecku, w którym brak jest punktu dotyczącego analizy.

Ponadto:

- siedem planów pomocy dziecku zostało zmodyfikowanych, w tym, w przypadku dwóch była to pozorna modyfikacja, ponieważ cele, działania krótkoterminowe i długoterminowe określone w pierwszym planie zostały powielone (przepisane) w kolejnych planach,
- siedem planów pomocy dziecku zostało zmodyfikowanych po przeprowadzonej przez Zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka z uwzględnieniem potrzeby wychowanków oraz ustaleń podjętych w trakcie posiedzenia Zespołu,
- plan pomocy dziecku opracowany dla jednego wychowanka był modyfikowany czterokrotnie w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka, nie rzadziej niż co pół roku, a dla sześciu wychowanków modyfikacje sporządzano rzadziej niż co pół roku,
- dla pięciu wychowanków nie sporządzono modyfikacji planu pomocy dziecku, z tego: w trzech przypadkach nie wystąpił taki obowiązek, ponieważ nie minęło pół roku od opracowania pierwszego planu pomocy, w jednym przypadku wychowanek został umieszczony w rodzinie zastępczej, a dla jednego z wychowanków nie opracowano modyfikacji pomimo przebywania dziecka w Placówce.

(akta kontroli, str. 417-501)

W okresie objętym kontrolą w Placówce przebywało łącznie 27 dzieci. Długość ich pobytu wynosiła od 3 miesięcy i 20 dni do 93 miesięcy i 27 dni. W tym czasie Dom Dziecka opuściło 13 wychowanków, z tego: sześciu z powodu osiągnięcia 18. roku życia, dwóch z powodu powrotu do rodziny biologicznej, dwóch z powodu umieszczenia w rodzinie zastępczej (spokrewnionej) oraz trzech z powodu przeniesienia do innej placówki. Dwaj wychowankowie z unormowaną sytuacją prawną zostali zgłoszeni do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Ośrodka

Adopcyjnego w Rzeszowie⁴³. Dla dwóch wychowanków, którzy nie ukończyli 10 lat złożono wnioski – do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie – o podjęcie działań mających na celu umieszczenie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Powyżej dwóch lat w Domu Dziecka przebywało 14 dzieci.

Dyrektor wyjaśniła, że powodem tak długiego pobytu wychowanków w Placówce był przede wszystkim brak możliwości ich powrotu do rodzin biologicznych. Trzech wychowanków posiada uregulowaną sytuację prawną, tj.: dwaj (rodzeństwo) w 2023 roku zostali zgłoszeni do ośrodka adopcyjnego, jednakże nie wyrazili zgody na przysposobienie, aktualnie trwa postępowanie o umieszczenie ich w rodzinie zastępczej spokrewnionej; jeden osiągnie pełnoletniość w 2025 roku i chce się usamodzielniać. Dwóch najmłodszych wychowanków w 2023 roku zostało zgłoszonych do organizatora pieczy zastępczej w celu poszukania rodziny zastępczej. W stosunku do trzech wychowanków (w latach 2022-2024) złożono wnioski do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej [...].

(akta kontroli, str. 502-533)

2.3.

Prowadzone w latach 2022-2024 przez Placówkę działania opiekuńczo-wychowawcze nie ograniczały się jedynie do zaspokojenia potrzeb życiowych dzieci. Wszyscy wychowankowie korzystali z pomocy zatrudnionego w Placówce pedagoga. Ze względu na niezatrudnianie w Domu Dziecka psychologa, wychowankom – zgodnie z ich potrzebami – zapewniono dostęp do zajęć z jego udziałem poza Placówką.

W Domu Dziecka nie zatrudniano również terapeutów. Wychowankom – zgodnie z ich potrzebami – zapewniono dostęp do zajęć terapeutycznych poza Placówką.

Liczba wychowawców pracujących w Placówce oraz wymiar ich pracy pozwalały na dostosowanie oddziaływań do potrzeb dzieci, tak aby mogły one uzyskać realną pomoc.

(akta kontroli, str. 243-251, 534-535)

Dyrektor, pedagog oraz wychowawcy zatrudnieni byli na podstawie umów o pracę. W Domu Dziecka zatrudnionych było jedenastu wychowawców, z tego ośmiu w pełnym wymiarze czasu pracy, dwóch w wymiarze ½ etatu i jeden w wymiarze ¾ etatu. Do 30 sierpnia 2023 r. pedagog zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 1 września 2023 r. pedagog został zatrudniony na stanowisku starszy wychowawca-pedagog i wykonywał również obowiązki przypisane do zadań wychowawców. Pedagog oraz wychowawcy pracowali według grafika dyżurów.

W latach 2022-2024 w Domu Dziecka zakończyło pracę pięć osób zatrudnionych jako wychowawcy, z tego dwie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony przeszły na emeryturę, a trzem osobom, które były zatrudnione na podstawie umowy o pracę na czas określony nie przedłużono umowy.

(akta kontroli, str. 228-236)

Odpowiadając na pytanie o liczbę dzieci, które skorzystały z pomocy specjalistów oraz liczby udzielonych porad/zajęć terapeutycznych, Dyrektor wyjaśniła, że z pomocy specjalistów korzystali wszyscy wychowankowie przebywający w Placówce, tj.: konsultacja lekarza psychiatry (3 dzieci; 6 wizyt), terapia psychologiczna metodą Play Therapy (2 dzieci; 27 godzin), zajęcia hipoterapii (2 dzieci; 10 sesji terapeutycznych), zajęcia logopedyczne (2 dzieci; 28 godzin), Trening Zastępowania Agresji (17 dzieci;

⁴³ Pismo nr DDzD.0910.1.2024 z dnia 26 stycznia 2024 r.

30 godzin), terapia integracji sensorycznej (2 dzieci; 4 sesje), konsultacja psychologiczna w PCPR w Krośnie (2 dzieci), terapia psychologiczna (2 dzieci; 6 sesji).

(akta kontroli, str. 243-244)

W zakresach czynności wychowawców i pedagoga oprócz podstawowych obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przypisanych do tego typu stanowisk nie przewidziano innych zadań oraz nie określono liczby godzin, które powinni przeznaczyć na poszczególne czynności np.: opiekę nad grupą dzieci, indywidualną pracę z dzieckiem, opracowanie dokumentacji dotyczącej procesu wychowawczego, współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie wychowawczym, udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

(akta kontroli, str. 237-240)

W okresie objętym kontrolą nie występowały sytuacje zamknięcia Placówki np. w okresie świątecznym lub wakacyjnym i w Domu Dziecka nie przebywały dzieci z innych placówek np. w związku z ich zamknięciem.

Na podstawie analizy grafików dyżurów wychowawców z lipca i grudnia 2022 r., 2023 r. i 2024 r. stwierdzono, że w Placówce nie występowały przerwy w sprawowaniu opieki nad dziećmi. Dyżur w godzinach przedpołudniowych pełnił zazwyczaj jeden wychowawca, w godzinach popołudniowych dwóch, a w godzinach nocnych jeden. W sytuacji nieobecności wychowawców dyżur pełniła Dyrektor. Podczas nocnego dyżuru przeprowadzany był trzykrotny obchód o ustalonych godzinach, tj. 23:00, 2:00 oraz 4:00. Wykonanie obchodu wraz z informacją dotyczącą poczynionych podczas obchodu obserwacji oraz podpisem osoby sprawującej dyżur dokumentowano w prowadzonym do tego celu *Zeszyście dyżurów nocnych*.

W regulacjach wewnętrznych nie określono sposobu sprawowania opieki nad dziećmi w godzinach nocnych. Na pytanie w jaki sposób sprawowano tę opiekę Dyrektor wyjaśniła, że opieka ta sprawowana jest zgodnie z wytycznymi określonymi w § 11 i § 12 rozporządzenia w sprawie *pieczy zastępczej*.

(akta kontroli, str. 536-545)

W latach 2022-2024 dwóch wychowanków przebywało MOS i jeden w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym⁴⁴.

(akta kontroli, str. 546-547)

2.4.

Na podstawie analizy 12 spraw ustalono, że karty pobytu sporządzono dla każdego wychowanka. Karty pobytu dziecka były uzupełniane na bieżąco z zachowaniem terminu wynikającego z przepisu § 17 ust. 4 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej*. Wszystkie prowadzone karty pobytu dziecka zawierały elementy wskazane w § 17 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia, tj.: opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku; opis funkcjonowania społecznego dziecka w Placówce i poza nią, z uwzględnieniem samowolnego opuszczania Placówki; informacje o przebiegu kontaktów Placówki ze szkołą, do której dziecko uczęszcza, oraz jego nauki szkolnej; opis rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego i samodzielności dziecka; informacje o stanie zdrowia dziecka, w tym stanie zdrowia psychicznego; informacje o lekach podawanych dziecku; informacje o pobytach dziecka w szpitalu, w tym w szpitalu psychiatrycznym; informacje o szczególnych potrzebach dziecka i znaczących dla dziecka wydarzeniach; opis współpracy Placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z asystentem rodziny. Wpisy w kartach pobytu dotyczyły aktualnych potrzeb i problemów wychowanków, identyfikowały trudności i definiowały działania

⁴⁴ Dalej: MOW.

zaradcze, nie były ogólne i lakoniczne oraz nie powtarzały się (nie były identyczne) przez kolejne miesiące.

Dokumentacja pięciorga dzieci zawierała karty udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga wraz z opisem ich przebiegu, a siedmiorga dzieci – arkusze badań i obserwacji pedagogicznych. Natomiast dla żadnego z wychowanków nie sporządzono kart udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz kart udziału w zajęciach prowadzonych przez terapeutę, co było niezgodne z obowiązkiem określonym w § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej

W Domu Dziecka prowadzono ewidencję wychowanków i zawierała ona wszystkie elementy wskazane w § 17 ust. 5 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, tj. imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego prawnych opiekunów.

(akta kontroli, str. 548-571, 575)

2.5.

Analiza dokumentacji dziewięciu wychowanków wykazała, że Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który działał w Placówce spełniał wymogi ustawowe. W latach 2022-2024 odbyło się sześć posiedzeń Zespołu⁴⁵. Informacje o zaplanowanym terminie posiedzeń każdorazowo były przysyłane listownie do podmiotów zajmujących się problematyką rodziny i dziecka m.in. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji, Szkoły Podstawkowej, Zespołu Kuratorów Sądowych w sprawach rodzinnych i nieletnich, Opiniodawczego Zespołu Specjalistów w Sądzie Okręgowym, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Gminnego Ośrodka Pomocy, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz do osób bliskich dzieciom. Skład Zespołu na wszystkich posiedzeniach spełniał warunki określone w przepisie art. 137 ust. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej. Osoby biorące udział w spotkaniach swoją obecność potwierdzały podpisem.

(akta kontroli, str. 576-581)

Wychowankowie Domu Dziecka nie uczestniczyli w posiedzeniach zespołu.

Dyrektor wyjaśniła, że wychowankowie [...] nie brali udziału w spotkaniach Zespołu do spraw okresowej oceny dziecka, ponieważ posiedzenia Zespołu organizowane są w godzinach przedpołudniowych, a w tym czasie dzieci przebywają w szkołach. Brak udziału wychowanków Placówki w wyżej wymienionych spotkaniach Zespołu nie powoduje braku możliwości wyrażenia przez nich swoich opinii i poglądów, gdyż wychowankowie mogą wyrażać własne zdanie, w każdej kwestii dotyczącej ich pobytu w Placówce, w nieograniczonym czasie. Często organizowane są spontaniczne spotkania z wychowankami, podczas których omawia się różne sprawy ich dotyczące i wówczas mają prawo do wyrażenia swojego zdania czy opinii. Ponadto wychowankowie bardzo często indywidualnie przychodzą do wychowawców, pedagoga lub dyrektora i proszą o rozmowę w sprawie, która ich dotyczy. Zawsze zostają wysłuchani.

(akta kontroli, str. 582-583)

Zespół dokonywał ocen każdego wychowanka i oceny te zostały przeprowadzone w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku. W stosunku do wszystkich badanych przypadków nie wystąpiły sytuacje uzasadniające potrzebę przeprowadzenia dodatkowej oceny sytuacji dziecka.

⁴⁵ Dаты spotkań Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka: 9 czerwca.2022 r., 8 grudnia 2022 r., 6 czerwca 2023 r., 5 grudnia 2023 r., 27 maja 2024 r. oraz 22 listopada 2024 r.

Z posiedzeń Zespołu sporządzano protokół, który podpisywał Dyrektor oraz zatrudniony w Placówce pedagog. Zapisy w dokumentacji dotyczącej oceny odnosiły się do wszystkich zagadnień wymienionych w art. 136 *ustawy o pieczy zastępczej*. Wpisy w tym zakresie nie były ogólnymi zapisami w formie pojedynczych zdań. Podczas posiedzeń Zespołu każdorazowo dokonywano analizy stosowanych metody pracy z dzieckiem celem ich modyfikacji oraz zmiany i indywidualizacji planu pomocy dziecku.

Zespół po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka sporządzał wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu wychowanka w Placówce. Wnioski te – zgodnie z art. 138 ust. 2 *ustawy o pieczy zastępczej* – były przysyłane do właściwego Sądu Rejonowego – III Wydziału Rodziny i Nieletnich, za wyjątkiem czterech wniosków z 2022 r., które nie zostały przesłane.

(akta kontroli, str. 576-581)

2.6.

Kontrola dokumentacji dziewięciu wychowanków wykazała, że w żadnym przypadku Zespół do spraw okresowej oceny dziecka nie sporządził opinii o zasadności przysposobienia, o której mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1-5 *ustawy o pieczy zastępczej*, na potrzebę zgłoszenia dziecka do ośrodka adopcyjnego.

Dyrektor wyjaśniła, że *Zespół do spraw okresowej oceny dziecka nie sporządził opinii o zasadności przysposobienia dla wychowanków [...] ponieważ nie posiadają uregulowanej sytuacji prawnej. Pismem z [...] z dnia 20 czerwca 2023 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – Ośrodek Adopcyjny w Rzeszowie zwrócił się z prośbą o przekazywanie, po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, opinii tylko w sytuacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie.*

(akta kontroli, str. 586-589)

2.7.

Pracownicy Placówki informowali wychowanków o ich prawach, instytucjach zajmujących się sprawami dzieci i aktach prawnych traktujących o prawach dzieci. Zapoznanie się z tymi informacjami było dokumentowane i potwierdzane własnoręcznym podpisem wychowanka.

Dyrektor wyjaśniła, że *wychowankowie są regularnie informowani o instytucjach zajmujących się sprawami dzieci podczas cyklicznych, spontanicznych spotkań, w trakcie których omawiane są bieżące sprawy związane z funkcjonowaniem Placówki. Ponadto na tablicy ogłoszeń „Nasze sprawy” znajdującej się w ogólnodostępnej świetlicy zamieszczono oprócz Standardów Ochrony Młodzieży informację zawierającą numery telefonów do instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa dzieci.*

Prawa dziecka, obowiązki i uprawnienia wychowanków Placówki zostały zawarte w dokumentach wewnętrznych. Zgodnie z pkt. I ust. 3 Regulaminu Domu Dziecka wychowankom zapewniono swobodę wyrażania myśli i przekonań, a także wolność światopoglądową i religijną.

(akta kontroli, str. 57-58, 590-591)

2.8.

W Placówce obowiązywała *Procedura współpracy wychowawców, pedagoga i dyrektora Domu Dziecka z rodzicami lub prawnymi opiekunami wychowanków*, w której zapisano, że prawo do kontaktów z rodziną jest jednym z najważniejszych praw wychowanka w Placówce, a także, że celem działania Placówki jest podtrzymanie więzi dziecka z rodziną i działanie na rzecz jego powrotu do rodziców.

Przyjęte w tym zakresie cele, formy i metody pracy to m.in. ułatwianie wzajemnych kontaktów; przekazywanie rodzicom bieżących informacji o postępach i problemach dziecka; udzielanie rodzicom wskazówek w zakresie sposobów postępowania rodzica wobec problemów dziecka, wyposażenie w wiedzę i umiejętności wychowawcze oraz tworzenie partnerskiej atmosfery i współpracy.

Zadaniem pedagoga, w tym zakresie, było zapoznanie się z sytuacją rodzinną dziecka i podjęcie w miarę możliwości organizacji zajęć edukacyjnych dla rodziców.

Do zadań wychowawców w tym zakresie należały: wyjazdy do domów rodzinnych i zapoznanie się z warunkami socjalno-bytowymi rodziny; odwiedziny wychowanków podczas ich pobytu w domach podczas wakacji, ferii; rozmowy indywidualne z rodzicami na temat dziecka; pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych; zapraszanie rodziców na uroczystości w domu dziecka (urodziny, święta, Dzień Matki, Dzień Dziecka); współpraca z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej, asystentem danej rodziny (jeśli został wyznaczony) oraz dokumentowanie przebiegu współpracy z rodziną w kartach pobytu dziecka i planie pracy z dzieckiem.

(akta kontroli, str. 99-100)

Działania reintegracyjne podjęto wobec wszystkich 27 dzieci, które w okresie objętym kontrolą przebywały w Placówce. W ich wyniku Dom Dziecka opuściło dwóch wychowanków, którzy powrócili do rodziny biologicznej (po 26 miesiącach i 26 dniach od dnia przyjęcia do Placówki), a dwóch z powodu umieszczenia w rodzinie zastępczej spokrewnionej (jedno dziecko po 7 miesiącach i 24 dniach, a drugie po 18 miesiącach i 19 dniach pobytu w Placówce).

(akta kontroli, str. 502-528, 592-610)

Na podstawie analizy dokumentacji 12 wychowanków ustalono, że:

- w przypadku każdego wychowanka badano możliwość jego powrotu do rodziny biologicznej, a zapisy w tym zakresie zostały ujęte w diagnozach psychofizycznych i planach pomocy,
- działania mające na celu powrót dzieci do rodzin biologicznych podejmowane w Placówce to m.in.: ustalenie głównego problemu zaburzającego relacje rodzinne, rozpoznanie sytuacji psychospołecznej rodziny oraz więzi emocjonalnej i wzajemnych relacji między dzieckiem a rodzicami, klasyfikacja problemu w rodzinie i poszukiwanie sposobu jego rozwiązania, bieżące informowanie rodziców o sytuacji dziecka, podtrzymywanie stałych kontaktów dziecka z rodzicami, zapraszanie rodziców do udziału w posiedzeniach Zespołu do spraw okresowej oceny dzieci, rozmowa z rodzicami i uświadomienie im roli jaką powinni pełnić w procesie wychowawczym dziecka, wskazywanie rodzicom wzorca prawidłowego rozwoju rodziny opartej na właściwych relacjach, mobilizowanie rodziców do utrzymywania bliskiego i stałego kontaktu z dzieckiem oraz wprowadzenie systemu działań edukacyjnych oraz pracy z rodziną dziecka,
- podejmowane działania mające na celu powrót do rodzin biologicznych były spójne z zapisami w diagnozach psychofizycznych i planach pomocy i nie ograniczały się jedynie do wizyt rodziców w domu dziecka i wyjazdów dzieci do domów rodzinnych,
- jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

(akta kontroli, str. 592-610)

Na pytanie, dlaczego pracownicy Domu Dziecka nie uczestniczyli w szkoleniach i studiach w zakresie reintegracji, Dyrektor wyjaśniła, że *pracownicy [...] w latach 2022-2024 nie uczestniczyli w szkoleniach i studiach podyplomowych podnoszących*

kwalifikacje w dziedzinie podejmowanych działań reintegracyjnych z powodu braku środków finansowych.

(akta kontroli, str. 611-612)

2.9.

Analiza dokumentacji sześciu wychowanków wykazała, że dla wszystkich wyznaczono opiekuna usamodzielnienia, z tego: pięciu wychowanków swoich opiekunów wyznaczyło co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletniości, a w przypadku jednego wychowanka opiekun został wskazany siedem miesięcy przed osiągnięciem pełnoletniości.

Opracowany dla każdego z nich indywidualny program usamodzielnienia zawierał elementy wymienione w art. 145 ust. 1 ustawy o *pieczy zastępczej*, a także był ukierunkowany na zdobywanie uprawnień odpowiadających zidentyfikowanym mocnym stronom i predyspozycjom wychowanka. Indywidualne programy usamodzielnienia zostały opracowywane przez wychowanków wspólnie z wyznaczonym opiekunem usamodzielnienia – co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletniości⁴⁶. Programy te zostały zatwierdzone przez kierownika PCPR w Krośnie (właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie).

Zakres udzielonej pomocy wskazany w indywidualnym programie usamodzielnienia dotyczył m.in. znalezienia pracy – rejestracja w Powiatowym Urzędzie Pracy; samodzielnego szukania pracy; uzyskania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych; uzyskania przysługujących świadczeń: złożenie wniosku o kontynuację nauki i rozpoczęcie nauki w nowej szkole oraz zakup sprzętów domowych (AGD, meble, komputer).

Indywidualne programy usamodzielnienia nie dotyczyły nauki samodzielnego funkcjonowania, tj. m.in. przygotowania podstawowych posiłków, zakupu odzieży, prania, prasowania oraz sprzątnięcia.

Dyrektor wyjaśniła, że w *Placówce* podejmuje się szereg działań zamierzających do usamodzielnienia wychowanków, które nie zostają ujęte w indywidualnych planach usamodzielnienia, tj.: zaznajomienie wychowanków z podstawowymi czynnościami bytowymi np. utrzymanie porządku w pokoju, umiejętność obsługi urządzeń AGD, przygotowanie posiłków, nauka racjonalnego dysponowania własnymi środkami finansowymi. Natomiast w styczniu 2024 r. podjęto działania mające na celu aktywizację zawodową wychowanków, którzy w przyszłości będą się usamodzielniać. Działania polegały na zorganizowanym wyjeździe do zaprzyjaźnionej firmy [...]. Wychowankowie uczestniczyli w spotkaniu z pracownikami firmy, którzy zaznajomili ich z charakterem wykonywanej pracy, jak również umożliwili uczestnictwo w „Warsztatach rozwojowych z użyciem map marzeń” oraz „Praktycznych warsztatach z zakresu rozumienia procesów zakupowych, budowania kategorii oraz zasad merchandisingu w punkcie sprzedaży”.

(akta kontroli, str. 613-626)

2.10.

Dyrektor wskazała na następujące problemy:

- ograniczenia kadrowe tj.: brak zatrudnionego pracownika socjalnego, którego zakres obowiązków spoczywa na wychowawcach np. prowadzenie działań reintegracyjnych; brak zatrudnionych specjalistów tj. psychologa, terapeuty, co

⁴⁶ W przypadku dwóch wychowanków programy usamodzielnienia opracowano 1,5 miesiąca przed osiągnięciem pełnoletniości, w przypadku trzech wychowanków – 2 miesiące i jednego wychowanka – 3 miesiące.

- powoduje brak możliwości objęcia wychowanków pomocą adekwatną do ich potrzeb,*
- *wydawanie przez Sąd Rodzinny postanowień o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dzieci niepełnosprawnych. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego nie jest przygotowana do świadczenia specjalistycznej opieki, jaką powinny być objęte dzieci niepełnosprawne,*
 - *wydawanie przez Sąd Rodzinny postanowień o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego nastolatków posiadających wyroki za przestępstwa karne, którzy powinni być kierowani do MOW w trybie przyspieszonym. Umieszczenie nastolatka skonfliktowanego z prawem w placówce socjalizacyjnej niejednokrotnie powoduje jego negatywny wpływ na pozostałych wychowanków, zwłaszcza młodszych, dla których staje się on zagrożeniem lub wzorem do naśladowania,*
 - *brak ustawowo określonych formularzy dokumentów np. plan pomocy dziecku, diagnoza psychofizyczna, arkusze obserwacji itp. Ustawowo narzucone formularze w sposób znaczący ułatwią prowadzenie wymaganej dokumentacji.*
- (akta kontroli, str. 629-630)*

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka.
Jedna spośród 12 analizowanych diagnoz psychofizycznych została sporządzona dopiero 53 dni po przybyciu dziecka do Placówki.
Dyrektor wyjaśniła, że *diagnoza psychofizyczna [...] została sporządzona dopiero 53 dni od przybycia dziecka do Placówki z powodu opieszałości w prowadzeniu dokumentacji.*

(akta kontroli, str. 350-385, 499-501)
2. Zgodnie § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka.
W jednej spośród 12 analizowanych diagnoz psychofizycznych nie podano dokładnej daty przybycia dziecka do Placówki, a w jednej – podano błędną datę przyjęcia dziecka do Placówki.
Dyrektor wyjaśniła, *nie podano dokładnej daty przyjęcia dziecka do Placówki z powodu braku staranności w prowadzeniu dokumentacji [...] i błędnie podano datę przybycia dziecka do Placówki z powodu opieszałości w prowadzeniu dokumentacji.*

(akta kontroli, str. 350-385, 499-501)
3. Zgodnie z § 14 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej diagnoza zawiera wskazania dotyczące przygotowania dziecka do usamodzielnienia.
Analiza 12 diagnoz psychofizycznych wykazała, że w żadnej z nich nie ujęto wskazań dotyczących przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

Dyrektor wyjaśniła, że wskazania dotyczące pracy przygotowującej do usamodzielnienia dziecka analizowane są na bieżąco z osobistym wychowawcą dziecka, zapisane w planie pomocy. Proces usamodzielnienia jest dynamiczny, ulega zmianom, dlatego trudno jest przewidzieć go i zapisać jako kateryczne wskazanie do pracy zaraz na początku pobytu dziecka w nowym środowisku wychowawczym.

(akta kontroli, str. 350-385, 386-387)

4. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, o której mowa w § 14 ww. rozporządzenia, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, opracowuje plan pomocy dziecku.

Analiza 12 planów pomocy dziecku wykazała, że dwa plany zostały opracowane wcześniej niż diagnoza, jeden z opóźnieniem, tj. 33 dni po opracowaniu diagnozy, a w ośmiu nie określono daty ich sporządzenia w związku z tym nie można było określić, czy zostały sporządzone niezwłocznie po opracowaniu diagnozy psychofizycznej.

Dyrektor wyjaśniła, że plany pomocy zostały opracowane po dokonaniu diagnozy – błędnie wskazano datę wcześniejszą. Plan pomocy dziecku [...] został opracowany z 33-dniowym opóźnieniem z powodu zmian kadrowych wśród wychowawców. [...] Na ośmiu planach pomocy [...] nie określono daty ich sporządzenia z powodu braku staranności w prowadzeniu dokumentacji.

(akta kontroli, str. 417-501)

5. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, o której mowa w § 14 ww. rozporządzenia, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, opracowuje plan pomocy dziecku.

Plany pomocy dziecku opracowane dla pięciu wychowanków, którzy mieli przydzielonego asystenta rodziny nie zostały opatrzone jego podpisem. Brak podpisu asystenta rodziny uniemożliwił weryfikację czy plany pomocy zostały opracowane z jego udziałem.

Dyrektor wyjaśniła, że plany pomocy dla pięciu wychowanków, którzy mieli przydzielonego asystenta rodziny [...] nie zostały opatrzone podpisem asystenta z powodu nierzetelnego prowadzenia dokumentacji.

(akta kontroli, str. 417-493, 494-498)

6. Zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej plan pomocy dziecku jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Analiza planów pomocy dziecku sporządzonych dla 12 wychowanków wykazała, że dla sześciu wychowanków modyfikacje tych planów sporządzano rzadziej niż co pół roku. Opóźnienie to dotyczyło siedmiu modyfikacji i wynosiło do trzech dni do trzech miesięcy i ośmiu dni. Dla jednego wychowanka nie sporządzono modyfikacji, pomimo tego, że przebywał w Placówce.

Dyrektor wyjaśniła, że modyfikacje planów pomocy dziecku dla sześciu wychowanków [...] sporządzano rzadziej niż co pół roku z powodu braku rzetelnego prowadzenia dokumentacji. Nie sporządzono modyfikacji planu pomocy dziecku dla wychowanka, pomimo, że przebywał w Placówce z powodu braku rzetelnego prowadzenia dokumentacji.

(akta kontroli, str. 417-493, 494-498)

7. Zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej plan pomocy dziecku jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W jednym z 12 planów pomocy dziecku nie podano daty zakończenia jego obowiązywania.

Dyrektor wyjaśniła, że *w planie pomocy dziecku [...] nie określono czasu na jaki został opracowany z braku staranności w prowadzeniu dokumentacji.*

(akta kontroli, str. 417-493, 494-498)

8. Zgodnie § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej plan pomocy dziecku jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W planach pomocy dla dwóch z 12 wychowanków nastąpiła ich pozorna modyfikacja, ponieważ cele, działania krótkoterminowe i długoterminowe określone w pierwszym planie zostały powielone (przeписane) w kolejnych planach: dla jednego dziecka w trzech kolejnych planach, a drugiego – pięciu.

Dyrektor wyjaśniła, że *w modyfikacjach planów pomocy dla wychowanków [...] powielono te same wskazania z powodu nierzetelnego prowadzenia dokumentacji.*

(akta kontroli, str. 417-493, 494-498)

9. Zgodnie z w § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej dla każdego dziecka prowadzi się kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

Na podstawie analizy dokumentacji 12 wychowanków ustalono, że dla siedmiu dzieci nie sporządzono kart udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga wraz z opisem ich przebiegu, a dla pięciu dzieci nie prowadzono arkuszy badań i obserwacji pedagogicznych. W dokumentacji żadnego dziecka nie było kart udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz kart udziału w zajęciach prowadzonych przez terapeutę.

Dyrektor wyjaśniła, że *w Domu Dziecka od kilku lat nie jest zatrudniony psycholog ani terapeuta, dlatego też w dokumentacji 12 wychowanków podlegającej analizie brak jest kart udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz kart udziału w zajęciach prowadzonych przez terapeutę. Natomiast brak dokumentacji pedagogicznej, tj.: kart udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga wraz z opisem ich przebiegu dla siedmiu wychowanków oraz arkuszy i badań pedagogicznych dla pięciu wychowanków spowodowany jest niedopełnieniem obowiązków służbowych osoby zatrudnionej na stanowisku pedagoga.*

(akta kontroli, str. 548-571, 572-574)

10. Zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułuje na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyła go do sądu.

Po posiedzeniach Zespołu do spraw okresowej oceny dziecka, które odbyły się w 2022 r., w przypadku czterech spraw nie sformułowano pisemnych wniosków

dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i nie przekazano ich do sądu.

Dyrektor wyjaśniła, że po posiedzeniu Zespołu do spraw okresowej oceny dziecka, które odbyło się w dniu 9 czerwca 2022 r. oraz w dniu 8 grudnia 2022 r. dla wychowanków [...] nie sformułowano pisemnych wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i nie przekazano do sądu, z powodu zmian kadrowych. W 2022 roku nastąpiła zmiana na stanowisku Dyrektora Placówki, czyli osoby odpowiedzialnej za dopilnowanie terminowego sporządzania ww. opinii. W pierwszej połowie roku 2022 Dyrektor Placówki przebywała na świadczeniu rehabilitacyjnym, wykorzystała także zaległy urlop. Częsta absencja Dyrektora spowodowała, że wyżej wspomniane opinie nie zostały sporządzone w sposób rzetelny. Natomiast w miesiącu październiku 2022 roku pełnienie obowiązków dyrektora powierzono osobie zatrudnionej na stanowisku wychowawcy, która w natłoku obowiązków służbowych przeoczyła wypełnienie powyższego obowiązku ustawowego.

(akta kontroli, str. 576-581, 584-585)

11. Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby.

Jeden z sześciu wychowanków, których dokumentację poddano analizie, swojego opiekuna usamodzielnienia wyznaczył siedem miesięcy przed osiągnięciem pełnoletności.

Dyrektor wyjaśniła, że jeden z wychowanków swojego opiekuna usamodzielnienia wyznaczył dopiero siedem miesięcy przed osiągnięciem pełnoletności, ponieważ nie mógł się zdecydować jaką osobę wskazać. Jako kandydatów na opiekuna usamodzielnienia brał pod uwagę zarówno swojego wychowawcę w Placówce, jak i swoją siostrę, z którą miał zamiar zamieszkać po osiągnięciu pełnoletności.

(akta kontroli, str. 613-624, 627-628)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Placówce należycie opracowano uregulowania wewnętrzne, a zawarte w nich treści zostały przekazane do wiadomości wychowanków i zatrudnionych w Placówce wychowawców. Wychowanków informowano również o przysługujących im prawach. Liczba dzieci przebywających pod opiekę jednego wychowawcy zatrudnionego w Placówce odpowiadała potrzebom dzieci, jednakże konsultacje psychologiczne oraz zajęcia terapeutyczne odbywały się poza Placówką, ze względu na niezatrudnianie w Domu Dziecka psychologa oraz terapeuty. W Placówce podejmowano działania reintegracyjne mające na celu powrót dzieci do rodzin biologicznych oraz działania zmierzające do usamodzielnienia wychowanków, co było działaniem prawidłowym. W Domu Dziecka regularnie dokonywano oceny sytuacji każdego dziecka.

Dla każdego dziecka opracowano diagnozę psychofizyczną, jednak żadna z nich nie zawierała informacji dotyczącej przygotowania dziecka do usamodzielnienia, a jedna została sporządzona dopiero 53 dni po przyjęciu dziecka do Placówki. Plany pomocy dziecku sporządzono w sposób niestaranny, ponieważ zawierały błędy w zakresie dat ich opracowania, nie zawierały podpisu asystenta rodziny (w przypadku rodzin, którym taki asystent został przydzielony), a w jednym planie nie określono czasu na jaki został opracowany. Z kolei modyfikacje planów dla sześciu wychowanków sporządzano rzadziej niż co pół roku, a dla dwóch wychowanków w kolejnych modyfikacjach przepisywano wskazania z pierwszej diagnozy, dokonując w ten

sposób jedynie pozornej modyfikacji. Ponadto w Placówce nie prowadzono pisemnej dokumentacji z realizacji planów pomocy, w związku z tym nie można było zweryfikować, czy przebiegała zgodnie z założonymi celami pracy oraz działaniami krótko i długoterminowymi. Ze względu na brak w Placówce zatrudnionego psychologa i terapeuty w dokumentacji żadnego z 12 dzieci, których dokumentację poddano analizie, nie było kart udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz kart udziału w zajęciach prowadzonych przez terapeutę.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Podjęcie działań organizacyjnych i nadzorczych w celu zapewnienia wypełniania obowiązków wynikających z unormowań rozporządzenia *w sprawie pieczy zastępczej*, a w szczególności § 14 ust. 4 pkt 5, § 15 ust. 1, § 15 ust. 5 pkt 1 oraz § 17 ust. 1 pkt 3 i 4.
 2. Weryfikowanie danych osób – przed ich zatrudnieniem – w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy *o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich*.
 3. Przechowywanie w części B akt osobowych pracowników dokumentów związanych z podnoszeniem przez nich kwalifikacji zawodowych lub związanych ze zdobywaniem lub uzupełnianiem wiedzy i umiejętności na zasadach innych niż dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zgodnie § 3 pkt 2 lit. k rozporządzenia *w sprawie dokumentacji pracowniczej*.
 4. Podjęcie działań zmierzających do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego osoby posiadającej kwalifikacje określone w art. 98 ust. 1 pkt 6 ustawy *o pieczy zastępczej*.
 5. Podjęcie działań zmierzających do zatrudnienia na stanowisku psychologa osoby posiadającej kwalifikacje określone w art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy *o pieczy zastępczej*.
 6. Podawanie w sporządzanych diagnozach psychofizycznych dokładnych i poprawnych dat przyjęcia dziecka do Placówki.
 7. Wskazywanie na planach pomocy dziecku daty ich sporządzenia.
 8. Podjęcie działań w celu zapewnienia podpisu asystenta rodziny w tych planach pomocy dziecku, które zostały opracowane przy jego współpracy.
 9. Podjęcie działań mających na celu wyznaczanie przez wychowanków opiekuna usamodzielnienia co najmniej rok przed osiągnięciem przez nich pełnoletności, zgodnie z terminem wskazanym w art. 145 ust. 2 ustawy *o pieczy zastępczej*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 3 marca 2025 r.

Kontroler
Paulina Wojtowicz-Maryjka
Inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Wicedyrektor
Witold Pałasz

/-/

/-/